

Nr 1 1965

Ärgång 17

Pris 1:-

vi kvinnor

brottsligt arbete för fred, för jämlikhet mellan kvinna och man

interiör från Västtyskland

En västtysk pastor, Heinrich Grisshammer, skrev följande i ett brev till justitieministern i Niedersachsen i anledning av två nya upprörande rättsfall:

"...Det tog mycket lång tid innan ni frigav de politiska fångarna fruarna Elfriede Kautz och Gertrud Schröter. Och nu avser ni tydligen att genomföra samma förhållningstaktik i fråga om fruarna Emmi Meyer och Herta Dürrbeck. Ni har under er relativt korta tjänstgöringstid redan vunnit rykte för er benägenhet att kvarhålla kvinnliga politiska fångar i fängelse. Det var icke något övertygande domslut som fällde fruarna Meyer och Dürrbeck retroaktivt för en gärning, som i stället borde skattas som prisvärd och förtjänstfull... Inte nog med detta, kvinnorna hålls alltså fängslade trots att straffbestämmelsen i fråga inte längre gäller, utan har upphävts av Förbundsdagen..."

Vi lånar dessa rader ur tidningen "Heute" som utkommer i Hildesheim, Västtyskland, och som i en artikel upplyser om bakgrunden till dessa fall. Båda dessa kvinnor har bittra refarenheter av kriget och fascismen. Fru Meyer förlorade vid ett bomanfall sitt äldsta barn, sin mor, mormor och ytterligare släktingar. Fru Dürrbeck kastades 1934 i fängelse i 17 månader för sin kamp mot Hitler. Efter frigivningen ställdes hon under polisövervakning ända fram till krigets slut.

Båda två har varit medlemmar av det numera förbjudna, partipolitiskt obundna, Tyska demokratiska kvinnoförbundet (DFD), som bl. a. tog upp kampen mot atomvapen och mot alla krigsförberedelser. Trots att förbundet upphörde med sin verksamhet för fem år sedan har Emmi Meyer och Herta Dürrbeck dömts retroaktivt för en verksamhet som tidigare var legal. Med denna dom har delstaten Niedersachsen till och med trotsat Förbunds dagens beslut om att sådana straffbestämmelser inte längre får tillämpas.

Man frågar sig: har då inte dessa kvinnor begått andra straffbara gärningar? Jo, i utredningen står bl. a. följande att läsa beträffande fru Meyer: "den 2.6.54 deltog hon i ett särskilt styrelsemöte med kvinnoförbundets styrelse, som behandlade ett lagförslag rörande likställighet mellan man och kvinna. Hon deltog även i diskussionerna där..."

Om Herta Dürrbeck heter det bl. a. att hon den 29 september 1951 talade vid ett opinionsmöte, anordnat av DFD i Hannover över temat "fria val i hela Tyskland". Man diskuterade ett förslag som Tyska Demokratiska Republiken nyligen ställt.

Kort sagt: kvinnorna hade arbetat aktivt för reformer och en fredlig politik och det

gillas tydligen inte i delstaten Niedersachsen. "Heute" berättar t. ex. att man i Lünenburg dömt 20 kvinnor under 31 månader till sammanlagt 160 månaders fängelse på grund av deras oppositionella verksamhet. Dessutom har de trakasserats på alla tänkbara sätt. De har fått betala alla rättegångskostnader, resor och uppehälle, vilket innebär en tung ekonomisk påfrestning för deras familjer.

Man kan undra varför man just i Lünenburg förföljer kvinnor så intensivt och varför just sådana ställs inför rätta som under Hitlertiden var oförvitliga antifascister och motståndskämpar. Ja, varför detta i dag räknas som en belastning i stället för en merit? Det kanske sammanhänger med den allmänna åklagarens Otterbach inställning, menar "Heute", ty det är han, Hitlers f. d. villiga instrument, förintare av polacker och judar, som nu väcker åtal på åtal och främst mot antifascistiska kvinnor.

Det är skrämmande att gång efter annan få höra hur västtyska aktiva antifascister och demokrater döms till långa fängelsestraff av f. d. nazister, krigsförbrytare som begått otaliga brott mot mänskligheten.

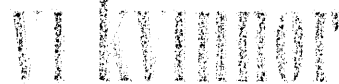
Naturligtvis angår dessa förhållanden inte bara de drabbade kvinnorna, det är så klart. Det framgår också av de många protester, som redan skickats till Niedersachsenens ministerpresident Dr Diederichs, till "Rechtsausschussvorsitzenden des Landestages Niedersachsen" och till Västtyska Förbundsrepublikens justitieminister Dr Bucher i Bonn. Världsfredsåret har protesterat och likaså den belgiska änkedrottningen Elisabeth. I Frankrike har en kvinnoorganisation samlat underskrifter och det internationella demokratiska juristförbundet har sänt en protestskrivelse, det irländska arbetarpartiet har gjort detsamma.

Just när dessa rader skrivs ser vi i den västtyska tidningen "Die Tat", att fru Meyer, som sattes i Vechta-fängelset den 13 april i fjol har frigivits. Fru Dürrbeck sitter emellertid alltså fängslad sedan den 3 augusti 1964. När hon kom till fängelset fick hon omedelbart föras över till en sjukavdelning eftersom hon lider av svåra sviter efter den behandling hon fick under hitlertiden.

Låt oss hjälpa till, så att proteströrelsen växer sig så starkt att även Herta Dürrbeck kan återvända till sin familj!

OMSLAGSBILDEN:

1964 års nobelpristagare i fysik professor Dorothy Crowfoot-Hodgkin. Se artikeln sid. 4

Nummer 1 - 1965 - 17:e årg.

Ansvarig utgivare:

VALBORG SVENSSON

Redaktör: BIRGIT JANSSON

I redaktionskommittén:

GUNNEL GRANLID

MAUD SUNDQVIST

BIRGIT ÖHRN

Annonser: BIRGIT VINNA, Gimå-
gat. 40, Johanneshov. Tel. 48 59 70

Utkommer med nio nr per år

Prenumerationspris per år 8 kr

Lösnummer 1: - kr.

Postgiro 5 13 23 - Norrtulls-
gatan 5, 1/2 tr., Stockholm Va

SVENSKA KVINNORS

VÄNSTERFÖRBUND

Tel. 32 80 96

Sjuhäradsbygdens Tryckeri AB, Borås 1965

ur innehållet

Mänsklighetens största livsfråga	3
Tre nobelpristagare	4
Det grymma kriget i Vietnam	5
1965 - det internationella samarbetets år	6
Väldspolitik kan inte rädda världen....	8
Grannskapsbeter i stället för kollek- tivhus	10
Den ensamma dagen	12
Barnens sida: Mopedtrollet	16
Käscriet: Tågterroristen	19
Krysset	20

Svenska Kvinnors Vänsterförbund

uppstod år 1931 och har utvecklats ur föreningen Frisinnade kvinnor, som bildades 1914. Det bygger på samarbete mellan olika åsiktsinriktningar och har därvid alltid hävdat sin tro på kvinnornas särskilda uppgift för fredens sak och sin övertygelse att samhället måste omdanas till att motsvara även de kvinnliga medborgarnas behov.

SKV är sedan maj 1946 svensk sektion av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund (KDV), som omfattar över 200 miljoner kvinnor i 80 länder. KDV och dess nationella organisationer kämpar för att vinna och praktiskt förverkliga kvinnornas rättigheter: rätt att rösta och rätt att väljas, rätt till arbete, till lika lön för lika arbete och till befordran; rätt till undervisning och yrkesutbildning och till social trygghet för moder och barn.

KDV och dess nationella organisationer kämpar för att tillförsäkra alla barn ett lyckligt liv i trygghet; undervisning och goda bostäder, hälsovård, sund litteratur, goda fritidssysselsättningar. KDV vill samla all världens kvinnor oberoende av hemort, ras och livsåskådning till försvar av freden.

mänsklighetens stora livsfråga — förhindra kärnvapenkriget

Svenska kvinnors vänsterförbunds styrelse har i ett uttalande som bl. a. översänts till Förenta Nationernas generalsekreterare, sammanfattat sin syn på de frågor som bör ställas i förgrunden för fredssträvandena just nu.

Under alla år har vårt förbund med kraft deltagit i kampen på att avskaffa kriget. Vi är djupt medvetna om att för varje år som gått sedan den 6 augusti 1945 har det mer och mer blivit mänsklighetens stora livsfråga att förhindra ett kärnvapenkrig.

Vi vet också att människor har en benägenhet att blunda för de faror som är större än alla andra. Tanken på dem stör oss i vårt sysslande med dagens problem. Då och då händer det att jordens enkla människor grips av förfäran, höjer rop av fasa eller samlar sig till väldiga protestaktioner. Det kan vara tänkare — en Schweitzer, en Russell — eller forskare — atomfysiker med Pauling i spetsen — som väcker oss. Eller det kan vara ett lands mödrar som märker att deras barns mjölk är förgiftad och samlar sig i vrede. Men så småningom sjunker vågen av fasa och vrede, vi återgår till vardagens bekymmer.

Under allt detta arbetar militär och rustningsindustri, med stöd av enorma ekonomiska resurser, lugnt och målmedvetet vidare. På vår undergång.

Redan för ett år sen tillkännagav sakkunskapen att den ledande kärnvapenationen Förenta staterna hade ett lager av kärnvapen motsvarande 30 ton trotyl för varje man, kvinna och barn på hela jorden. Så kan vi inte fortsätta. Det är ekonomiskt sett en dårskap och ur självbevarelsesynpunkt ett vansinne att låta mänskligheten år efter år balansera på terrorjämviktens knivsegg.

Vi påyrkar

att överenskommelsen om stopp för kärnvapenprov snarast utvidgas till att gälla även underjordiska prov och att överenskommelsen ratificeras av alla jordens stater;

att de stater som nu äger kärnvapen vidtar omedelbara åtgärder för att hindra en ytterligare spridning av dessa vapen vare sig genom tillverkning eller genom överlåtelse;

att överenskommelse träffas om en plan för oskadliggörande av befintliga

kärnvapenlager och transportmedel för kärnvapen med sikte på totalförstöring av dessa mänsklighetens farligaste fiender;

att alla de nationer i världen som har kärnvapenreaktorer accepterar internationella garantier mot att kärnmaterial används för militära ändamål;

att planer görs upp för gradvis minskad tillverkning av biologiska och kemiska vapen liksom av s. k. konventionella vapen med sikte på militärväsendets avveckling.

Vi hälsar med glädje att Storbritannien som första land skapat ett ministerium för nedrustning.

Vi hälsar med glädje det växande intresset i olika länder för freds forskning.

Vi riktar en trängande maning till hela världens statsmän och politiker att ofördröjligen inleda ett samarbete för att gemensamt bekämpa vår jords fiende nr 1 — kriget.

It has been a great happiness to
meet Andrea Andreen and to realize
that we must have stood together
a few feet from one another five
years ago in China. I send
you all good wishes for the
work we all must do for
cooperation throughout the world.
Dorothy Crowfoot Hodgkin

Det har varit en stor glädje att möta
Andrea Andreen och att konstatera att vi
måste ha stått tillsammans några steg
från varandra för fem år sedan i Kina.
Jag sänder er alla goda önskningar för
det arbete vi alla måste utföra för samar-
bete i hela världen.
Dorothy Crowfoot-Hodgkin

tre nobelpristagare — tre kvinnor

Tre kvinnor har under åren tilldelats nobelpris i kemi, Marie Sklodowska Curie, som för övrigt också delat ett fysikpris med sin make och en annan fysiker, hennes dotter Irène Joliot-Curie och nu senast Dorothy Crowfoot-Hodgkin från Oxford.

De har alla arbetat på det svårtillgängliga gränsområdet mellan fysik och kemi och de har alla sysslat med strålningsexperiment — om också av skilda typer.

Marie Curie upptäckte radium och lyckades renframställa detta sällsynta grundämne. Av sex ton pechblände — ett mineral — blev det en tiondels gram radium! Radiums ofantliga praktiska, teoretiska och ekonomiska betydelse insågs snart, men makarna Curie vägrade att ta patent på framställningsmetoderna. De var båda radikala till hela sin livsinställning, hon var dessutom som polska fanatisk fosterlands- och frihetsvän.

Marie Curies dotter Irène, gift med världsfredsrådets förste ordförande Frédéric Joliot, var också radikal till hela

sin inställning och intensiv fredsvän. Hon och hennes make var lärjungar till Marie Curie och lyckades framställa radioaktiva grundämnen, som likasom radium har stor medicinsk och vetenskaplig betydelse.

Dorothy Crowfoot-Hodgkin är elev till professor J. D. Bernal, världsfredsrådets nuvarande ordförande, och djupt engagerad i vår tids stora frågor. Hennes make undervisar i Ghana, hennes barn är aktiva i u-landsuppygge i Afrika och Indien. Hon tycks sannerligen inte tillbringa sin tid i något vetenskapsens elfenbenstorn.

Hennes vetenskapliga insatser är framför allt knutna till undersökningar av penicillinets och vitamin B 12:s struktur. Det har skett med hjälp av röntgenstrålar. Röntgenstrålar är liksom vanligt ljus en elektromagnetisk vågrörelse med den viktiga skillnaden att vågorna är mycket kortare, av samma storleksordning som atomerna. Röntgenstrålarna kan därför brytas i kristaller och sedan ungefär femtio år har man studerat kristallernas struktur —

t. ex. vanliga koksaltkristaller — med deras hjälp, man kan också bestämma atomernas placering i kristallen.

Ju mer komplicerad en molekyl är ju svårare är det att beräkna strukturen, nu sker det med hjälp av elektronhjärna. Dorothy Hodgkin har lyckats att bestämma byggnaden hos en rad viktiga organiska föreningar, först och främst penicillin och vitamin B 12.

1942 började hon arbeta med penicillin och efter fyra års arbete hade hon lyckats. Brist på vitamin B 12 leder till pernicios anemi, den nödvändiga dosisen är 0,5—5 miljondelars gram. Det är därför av största vikt att känna till vitamin B 12:s sammansättning.

Det lyckades 1956 efter åtta års arbete. Att känna en förenings struktur — i detta fall är det fråga om föreningar med hundratals atomer — är givetvis ytterst viktigt, när man skall klargöra dess verkningar och eventuellt försöka framställa dem syntetiskt.

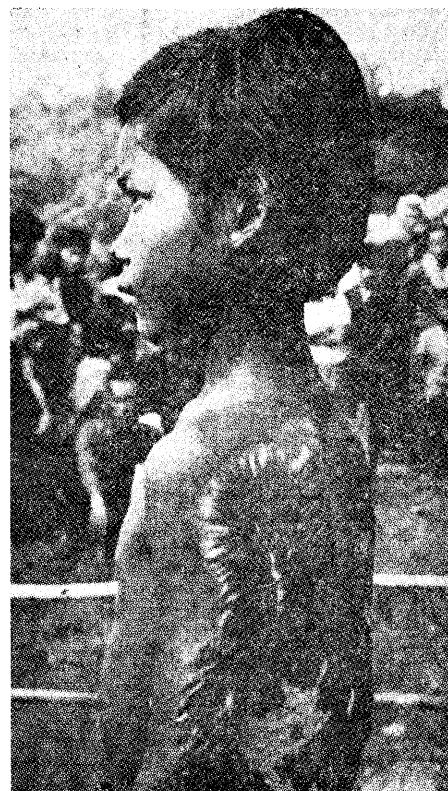
I hyllningsartiklarna kring Dorothy Crowfoot-Hodgkin har det framhållits hennes geniala intuition, hennes energi, hennes klara hjärna, hennes stora charm och varma mänsklighet. Ett personligt sammanträffande bekräftar allt detta, hon hör hemma bland dem som för mänskligheten framåt på bred front och vi i SKV är glada och högfärdiga över att överbringa hennes hälsning till våra läsare.

E. P.

Dorothy Crowfoot-Hodgkin — med SKV:s blommor på klänningen — tillsammans med de övriga nobelpristagarna i ett TV-samtal. TV:s Bengt Feldreich längst t. h.

det grymma kriget i Vietnam

Under denna titel skriver Bertrand Russell i den amerikanska månadstidskriften "The Minority of One" om USA:s krigföring i Vietnam. Han säger: "Jag känner få krig som utkämpats med mer grymhet och förstörelse eller med mera ohöjd cynism än det krig USA för mot bondebefolkningen i Syd-vietnam. Detta krig är ett koncentrat av den likgiltighet gentemot individens frihet, nationellt oberoende och folkets välfärd vilken är utmärkande för den världspolitik som förs av de militära och industriella intressenter som kontrollerar Förenta staterna."

Russell säger att en stor del av hans data hämtats från en tidning "Det fria Vietnams svärd", som är våldsamt anti-kommunistisk. Denna tidning är officiellt organ för Vietnams demokratiska parti (DPV). Enligt deras vitbok hölls redan 1963 100.000 antikommunistiska nationalistiska i interneringsläger. Enligt samma källa befann sig 1963 mer än sex miljoner av lantbefolkningen i s. k. strategiska byar vilka vitboken karakteriserar som koncentrationsläger. I september 1963 skriver DPV att av de fiendeförluster som regeringen redovisar är 40 procent guerillasoldater och 60 procent bönder som ej deltagit i de militära operationerna. Strategiska byar betyder fångenskap, tvångsarbete och fruktansvärda grymheter.

De amerikanska vetenskapsmännens

federation har av siffror publicerade av USA:s försvarsdepartement dragit den slutsatsen att kemisk och biologisk krigföring utprovas i Sydvietnam. Några av våra läsare minns kanske vad Ma Thi Chu från Vietnam hade att berätta vid Kvinnornas världskongress sommaren 1963 om det hon själv sett av barns och kvinnors lidanden. Ett särskilt krymt kemiskt vapen är napalmbomberna, ett tortyrvapen. En av DPV:s ledare skriver med förtvivlan om de förbrända kropparna av oskyldiga kvinnor, barn och bönder som ligger strödda över fälten och om buddhistiska demonstrationer genombrände av många kulor — "detta är Sydvietnam av i dag".

Bertrand Russell slutar sin artikel med en fråga till amerikanska oliktkänkande, liberala och socialister om de anser att de fakta han meddelat kan tjäna som modell för den Fria Världen. Är det inte på tiden att närmare skärskåda "nationens intresse", den "Fria Världen" och de principer som amerikanska oliktkänkande vill företräda? "Det är hög tid att protestera. Vi hoppas att det inte är för sent och att detta grymma krig får ett slut."

Veckotidningen "National Guardian" för den 12 december innehåller svar på Russells frågor. I en ledande artikel sägs det att en färsk Gallup visat att drygt

50 procent av de tillfrågade ansåg att USA skötte sina angelägenheter i Vietnam illa. I samma tidning citerar Wilfred Burchett från Cambodja ett uttalande att om USA skulle börja ett allmänt krig i Sydostasien med ofrånkomlig intervention så skulle alla spår av amerikanskt inflytande bli utplånade ända ned till Singapore. Burchett har tagit det foto från en av Cambodjas gränsbyar — en flicka på 13 år bränd av napalm — som vår bild visar.

Den 19 december började ett antal amerikanska fredsorganisationer en protestaktion i Vietnamfrågan. Många kända namn möter oss bland undertecknarna: Dorothy Day, Paul Goodman, Lewis Mumford, A. J. Muste, Bayard Rustin, Glenn Smiley, I. F. Stone, Dagmar Wilson. Det heter i det flygblad de undertecknat: "Vi uppmanar President Johnson att förklara omedelbart eld upphör för de amerikanska styrkorna i Sydvietnam och att de snarast möjligt dras bort. Vi påyrkar att en konferens omedelbart inkallas mellan de nationer som har med situationen i Sydvietnam att göra inklusive Kinas fastland och USA —" Krigsmotståndarnas international uppmanar till världsomfattande anslutning till demonstrationer med samma syfte. Andra fredsorganisationer väntas utsända liknande uppmaningar.

A. A.

1965

det internationella samarbetets år

Det nya året bjuder på två viktiga jubileer: både Förenta Nationerna och Kvinnornas Demokratiska Världsförbund fyller 20 år. Sin alldeles särskilda prägel får 1965 också av att det av FN utlysts som "det internationella samarbetets år".

Idén om ett internationellt samarbetsår för att rikta uppmärksamheten på de positiva sidorna i den internationella utvecklingen och den stora betydelsen av ett förstärkt samarbete väcktes ursprungligen av en indisk delegat i FN. Det var 1961. Resultatet blev en kommitté och i november 1963 framlades så i generalförsamlingen av sju länders delegationer, däriblands Sveriges, ett förslag om att FN:s 20:e år skulle bli det internationella samarbetets år.

Det vore fel att påstå att det hittills gjorts någon propaganda för samarbetsåret i press och andra svenska inrikes massmedia. Men vid KDV:s rådsmöte i oktober 1964 ägnades det och vad kvinnorna kan göra för att stärka det internationella samarbetet stor uppmärksamhet.

Rådsmötet ägde rum i Sofia, Bulgariens huvudstad, där delegater från 60 länder på det hjärtligaste välkomnades av representanter för det bulgariska systemförbundet.

Diskussionerna kom i hög grad att röra sig om KDV:s eget 20-årsjubileum och vad kvinnorna kan göra för att stärka det internationella samarbetet. Detta med ett internationellt samarbetsår får inte bli en fras som till intet förpliktar, det var den allmänna meningen. Det beslutades att tillställa olika FN-organ material i frågor som KDV

och dess sektioner sysslar med och har stor erfarenhet av och det underströks att federationen har ett mycket gott samarbete med UNESCO och Världshälsoorganisationen.

Samarbete — solidaritet

Samarbete — det betyder också solidaritet. Solidaritet med dem som har det svårt.

Av de 60 länder som var representerade vid rådsmötet var 15 afrikanska, 9 asiatiska och 10 latinamerikanska. Alltså en tydlig övervikt för dem man brukar beteckna som u-länder.

I högen av anteckningar från mötet griper jag ut några:

"I byarna är folk sjuka av undernäring, den enda kosten är ris och bönor. Barnen saknar skor på fötterna... 68 procent av barnen saknar skolor... Ingen form av sjukvård existerar i byarna... (Ur rapporten från Costa Rica.)

"22 fångar sitter i ensamcell i Burigusfängelset. Min egen far fängslades ett par månader efter min födelse — fortfarande sitter han inspärrad. Nu besöker jag honom med min lilla dotter. Men i september förbjöds plötsligt alla sådana besök. Kan ni förstå vad det betyder för dem som sitter innanför murarna!... Hjälp fångarna! Visa solidaritet med Spaniens kvinnor!" (Ur en spansk delegats tal.)

Eller detta ur en portugisisk delegats rapport om tillståndet i hennes hemland:

"En förfärande arbetslöshet på landsbygden. Barnen tigger utanför godsägarnas dörrar, ofta avvisas de bryskt utan att ha fått ens en brödbit. Ett barn

av tio dör... Kvinnorna kan varken läsa eller skriva. Fascistisk diktatur — undantagstillstånd i städerna... Många politiska fångar sitter sedan årtal i ensamcell... Den politiska polisen sparkar och slår kvinnor till döds..."

Flygplan med silvervingar strör över oss — gift

Ät solidariteten med Sydvietnams folk ägnades en särskild konferens som det bulgariska kvinnoförbundet organiserat. Där konstituerades den internationella hjälpkommitté som tillkommit på KDV:s initiativ och vars syfte är att bringa moralisk och materiell hjälp åt kvinnorna och barnen i Sydvietnam.

Den senaste tiden har vi praktiskt taget dagligen kunnat läsa i pressen härhemma om kriget i Sydvietnam. Men jag försäkrar er som läser detta: det vi serveras i pressen är bara en blek skuggbild av den ohyggliga verklighet som trängde sig på oss ur rapporten som förelades konferensen om tillståndet i Sydvietnam. Napalm- och fosforbomber över byarna ödelägger människor, djur och växtlighet.

"Genom ständigt återkommande razior söker de injaga skräck i befolkningen. I tusental drivs människorna samman i ohyggliga koncentrationsläger som de gett namnet "strategiska byar". De utnyttjar Sydvietnam som försöksområde för sina biologiska och kemiska vapen: från augusti 1961 till maj 1964 genomförde de drygt 200 flygraider, släppte ner kemiska giftstoffer, varvid 20.000 människor förgiftades. Många av dessa dog, otaliga husdjur dödades och ca 300.000 hektar risfält och andra livsmedelsodlingar för-

På bilden längst ned ses den nordvietnamesiska delegaten i talarstolen och här intill ser vi Kobra Omar från Afghanistan (i mitten) tillsammans med Sira Diap och Salamata Diagne från Mali.

stördes. En av våra diktare har i hjärtslitande strofer gett en bild av den hemiska atmosfären; översättningen förmedlar tyvärr bara ett svagt intryck av dem:

*Flygplan med silvervingar
avtecknar sig mot himlen,
strör över oss — gift . . .
Trädens löv gulnar, grenarna
förtorkar,
risplantorna på fälten slokar
med huvudena.
Aldrig mer skall tupparna gala
och väcka oss till en ny
morgon.
Ögon, klara som källans vatten,
aldrig mer skall de skåda våren!
Små barn med förbrända kinder
och febriga läppar
irrar, stämplade av döden,
omkring och söker sina
mödrar!*

Efter många års hård och hjältemodig kamp lyckades det vietnamesiska folket skaka av sig det franska kolonialväldet och 1954 undertecknades i Genève en överenskommelse som tillförsäkrade Vietnam dess oberoende, dess territoriella enhet och oantastbarhet. Bland undertecknarna var också Förenta Staterna, vars bombplan strör död och fasa över Sydvietsnams städer och byar!

Moraliskt och materiellt stöd åt Sydvietnam

I den vädjan om hjälp som den sydvietnamesiska delegaten framförde vid konferensen i Sofia betonade hon det moraliska och materiella stödets betydelse för Sydvietsnams folk. Hon riktade en speciell hälsning och ett tack till de män och kvinnor i Förenta Staterna som stöder det sydvietnamesiska folkets sak. De blir allt fler och fler, dessa amerikaner som kommit till klarhet om vilken oerhörd förbrytelse den amerikanska interventionen i Sydvietnam är och som därför kräver slut på kriget och rätt för Vietnams folk att bestämma i eget hus. I pressen har vi den senaste tiden läst om påtryckningar på president Johnson från olika skikt och grupper i Amerika. De begär också korten på bordet om de skändligheter som amerikanska trupper begår i Sydvietnam.

I det dokument om KDV:s verksamhet under 1965 — dess 20:e år och det internationella samarbetets år — intar solidariteten en framträdande plats. Det gäller att få till stånd ett utbrett moraliskt och materiellt stöd åt Sydvietsnams folk. Vi måste kräva att Geneveöverenskommelsen av 1954 respekteras, att de amerikanska trupperna och amerikanskt krigsmaterial dras bort från Sydvietnam.

I dokumentet, som innehåller en rad rekommendationer till de nationella sektionerna, understrykes också att vi måste utveckla en **speciell solidaritetskampanj för Sydafrikas folk** som kämpar mot apartheid. Bojkott mot alla sydafrikanska varor. Krav till regeringarna att de följer FN:s rekommenda-

tion om avbrytande av de politiska och ekonomiska förbindelserna med Verwoerdregimen.

Konferens om Afrikas barn

Under årest första hälft kommer ett seminarium att genomföras i Bamaka på Mali. **Hälsotillståndet bland Afrikas barn** är temat. Malis regering lämnar stort stöd åt denna viktiga konferens, men den kan inte ta alla kostnader på sig. Framför allt är flygresorna i Afrika mycket dyra, en biljett kan kosta upp till 500 dollars, och KDV väddar nu till sina sektioner att hjälpa till med ekonomiseringen av de afrikanska delegaternas resor. Nog borde vi här i Sverige kunna klara åtminstone en delegats resa?

Till de uppgifter KDV ställer sig un-

Fortsättning på sidan 18

skaffa boken och läs!

våldspolitik kan inte rädda världen

På kongressfesten den 2 maj i Göteborg talade Andrea Andreen om vårt förbunds ärorika historia och nu föreligger denna historia i tryck.

Det är en ytterst intressant läsning som först och främst varje SKV:are, men också alla andra som intresserar sig för fredens, familjens och kvinnornas problem bör taga del av.

Föreningen Frisinnade kvinnor bildades i skuggan av det första världskriget 1914, ombildades 1921 till Frisinnade kvinnors riksförbund och 1931 till Svenska kvinnors vänsterförbund. Ada Nilsson — en av initiativtagarna — blev den nya organisationens första ordförande och förblev under hela sitt långa liv verksam i förbundet. Under 25 år var Kerstin Hesselgren ordförande, hon efterträddes 1946 av Andrea Andreen, som kvarstod till 1964.

Elin Wägner präglade med skönhet och pregnans oförglömliga sentenser. 1918 skrev hon i ett flygblad:

"Vilka idéer som ska utgå slutligt segrande ur kanonernas och andarnas kamp veta vi icke. —

Men det se vi att våldspolitiken — icke kan rädda vår olyckliga värld. Kvinnorna på fredskonferensen i Haag utdömde den redan — Sedan dess har våldspolitiken haft att uppvisa konsekvenser vilkas fasor man då icke vågade ana. — Mänskligheten måste utrota kriget, innan kriget utrotar mänskligheten."

1935 under "kvinnornas vapenlösa uppror":

"Vi tro icke på skyddsvapen, på gasmasker och källare. Vi ha genomskådat det orimliga i uppgiften att skydda alla. Vi vilja icke vara med om den brutala kamp för livet som i farans ögonblick måste blossa upp inom civilbefolkningen och i vilka de svaga och fattiga måste gå under. Vi vilja icke prisgivas med våra barn åt eld och gift utanför överfyllda skyddsrum mer, hejlar icke räddas på andras bekostnad för att sedan stiga ut i en ödelagd värld."

När Frisinnade kvinnors riksförbund ombildades till Svenska kvinnors vänsterförbund skedde det på förslag av Elisabeth Tamm och avsikten var — som den alltså är — att samla kvinnor från olika partier och icke parti anslutna. Följden blev en kraftig ökning av medlemsantal och inflytande.

Under krigsåren bedrevs en intensiv hjälpverksamhet dels för nazismens offer i Norge och dels för Leningrads barn och där kommer Gerda L'nderot in i bilden.

1946 anslöt sig SKV till Kvinnornas demokratiska världsförbund och i boken får man en noggrann redogörelse över hur detta tillgick.

Inte minst viktig för dagens SKV:are är redogörelsen för alla de aktioner och uttalanden som gjorts fram till nu. De speglar den historiska utvecklingen genom åren. — Det vore mycket att tillägga om denna intressanta läsning, men viktigare är rådet: skaffa boken och läs!

E. P.

(Andrea Andreen: Svenska kvinnors vänsterförbund. En femtioårsberättelse.)

Sträng har sagt: A dags att säga: B sambeskattningen måste bort

Finansminister Sträng har gett allmänna skatteberedningen ett klart underbetyg genom att själv lägga fram förslag till provisorisk lösning av en rad viktiga skattefrågor.

I ett avseende har finansministern tillmötesgått det krav som framfördes av Svenska kvinnors vänsterförbund hösten 1963 — att införa särbeskattning för dem så önskar. Denna frivilliga särbeskattning upphäver emellertid bara en av sambeskattningens orättvisor — den som består däri att två sambeskattade makar i högre inkomst-

skikt får betala en högre skatt än vad de skulle behöva göra som ogifta, enligt nu gällande skatteskalor.

Andra orättvisor kvarstår. Exempelvis den tröskeleffekt som uppstår när gift icke förvärvsarbetande kvinna söker sig ut i arbete. Genom att sambeskattningen medger maken rätt att tillgodogöra sig hustruns ortsavdrag, så har detta avdrag på förhand konsumerats. Så länge hustrun inte förvärvsarbetar har maken således lägre skatt. När ortsavdraget flyttas över till hustrun får mannen vidkännas en betydande

de merskatt och genom att progressionen inträder rätt tidigt på skatteskalan, drabbas hustrun av en hårdare beskattning i jämförelse med hennes ogifta kollega i samma inkomstskikt. Detta har utan tvekan en starkt hämmande effekt på kvinnors yrkesintensitet.

Det är ganska orimligt att vi i skattemässigt avseende ska tvingas leva kvar i förhållanden som var rådande kring sekelskiftet då gift kvinnas förvärvsarbete snarare var undantag än regel. Det är på tiden att vi får ett skattesystem, så utformat att det behandlar man och kvinna som jämlike. — Äktenskapet kan inte längre — officiellt! — betraktas som en försörjningsinstitution. Sambeskattningen bör avskaffas och varje individ — man som kvinna — betraktas som självständigt rättssubjekt.

Sträng har sagt A. Han bör genast säga B — dvs. tillsätta en utredning med uppdraget att snabbt utarbeta de nya skatteskalor som behövs för att varken gifta eller ogifta skall diskrimineras vid en övergång från sam- till särbeskattning.

NEUTRALITET- okänt begrepp bland militärer?

När våra pojkar mönstrade på senhösten fick de en broschyr "Inför inskrivningen 64", som bl. a. avser att orientera dem om läget i världen. Har försvarsministern läst denna skrift? Känner någon annan regeringsmedlem till den? Det är en skrift som skall läsas av alla landets 18-åriga ynglingar i första hand och är alltså inte helt övrigt eftersom de väl ändå måste tro att den redogör för den officiella svenska utrikespolitiska uppfattningen. Där finns inte ett ord om vår neutralitet.

En bild av ett jordklot delat i två delar, en röd halva med en jättelik sovjetsoldat, en blå med en betydligt mindre och tydligt sämre utrustad yngling. Texten avslutar sig väl till denna bild, som vi ser av några axplock:

"Efter andra världskrigets slut 1945 hoppades man på fred och samförstånd mellan folken. Det

blev inte så. Bara några år senare var misstron mellan stormaktsblocken ytterligt stark och sedan dess har spänningen mellan Öst och Väst varit konstant. Det kalla kriget började och har nu pågått i mer än 15 år..."

"... De ideologiska motsättningarna mellan Öst och Väst består."

Slutsatsen måste bli, att risken för ett världskrig alltså är stor.

Läget kan försämrats oerhört snabbt. Om det blir krig kommer någon längre förvarningstid inte att ges.

'Fred genom styrka' är idag en realitet.

Sverige är en randstat på gränsen mellan Öst och Väst. Risken att bli indragen i en konflikt mellan stormakterna är stor. Ett be-

gränsat krig — riktat enbart mot Sverige — är däremot mindre sannolikt. De politiska förhållandena i vår omgivning kan dock snabbt ändras, vilket kan medföra ökad risk för ett sådant angrepp.

Väst har i dag luftbevaknings- och flygbaser i Norge och Danmark. En framslytning av dessa baser till svenskt område skulle innebära stora fördelar genom tidigare varning mot fientliga luftanfall samt möjligheter att använda eget jakt- och attackflyg mot ryska styrkor i Mellaneuropa och mot baser i östersjöområdet."

Vi väntar nu på en förklaring om hur "Inför inskrivningen 64" kommit till, om någon kommer att ställas till ansvar för innehållet och slutligen vad "Inför inskrivningen 65" kommer att innehålla.

E. P.

SKV-förslag:

ge vapenvägrare alternativtjänst inom den civila sjukvården

Svenska kvinnors vänsterförbund har hos försvarsminister Sven Andersson påtalat det faktum att unga svenska män varje år tvingas avtjäna fängelsestraff på grund av att de av etiska skäl vägrar göra militärtjänst och att deras antal är i stigande.

Aven sådana vapenvägrare som bereds alternativtjänst inom försvarets ram ökar starkt. Den uppgiften bekräftas bl. a. i årets statsverksproposition där arméchefen i sina anslagsäskanden inför budgetåret

1965/66 begär ökat anslag till de värnpliktigas daglön bl. a. av det skälet att allt flera vägrar vapentjänst — deras tjänstgöringstid är som bekant betydligt längre än vanliga värnpliktigas.

För den som över huvud taget vägrar göra tjänst inom totalförsvarets ram återstår emellertid inget annat alternativ f. n. än fängelsestraffet. I sin skrivelse till försvarsministern pekar SKV på möjligheten att erbjuda dessa värnpliktiga alterna-

tivtjänst exempelvis inom den civila sjukvården eller åldringsvården.

Med hänsyn till den svåra personalbrist som sjukvården sedan länge brottas med kunde en sådan alternativtjänst tjäna två goda syften — dels befria totalvägrarna från ett straff som allt flera betraktar som oförtjänt och dels tillföra sjukvården många starka friska arbetshänder.

Vi hoppas att försvarsministern tar upp SKV-förslaget till allvarlig prövning.

grannskapsenheter

i stället för kollektivhus

Tanken på kollektiv service i form av daghem, centralkök, centraltvätt, städ-service m. m. uppkom i samband med att kollektivhusidén realiserades i Sverige på 1930-talet.

I ett radiotal år 1950 berättade jag om Reillyplanen, som stått refererad i Byggmästaren 1949. Reillys tanke var att sammanföra 30 till 60 bostäder i form av radhus kring en gemensam gräsplan som alla runt om boende ser och har uppsikt över. För tre sådana bostadsenheter — kring varsin gräsplan — finns en grannskapsenhet (community center) som innehåller daghem, lekskolor, storkök, restaurang, tvättstuga, fritidslokaler av olika slag och butiker. Jag sa att jag tror att grannskapsenheter är framtidens melodi. Det skulle innebära mindre dubbelarbete för

utom hemmet arbetande mödrar. Det skulle ge hemmakvinnor tillfälle att under någon del av dagen ägna sig åt just den del av hemarbetet som de är skickligast i och få göra det mot betalning och bland arbetskamrater. Jag framhöll också att både barnen och männen skulle vinna på denna service. Till slut nämnde jag att det fanns goda ansatser till grannskapsenheter i en del av Stockholms förorter.

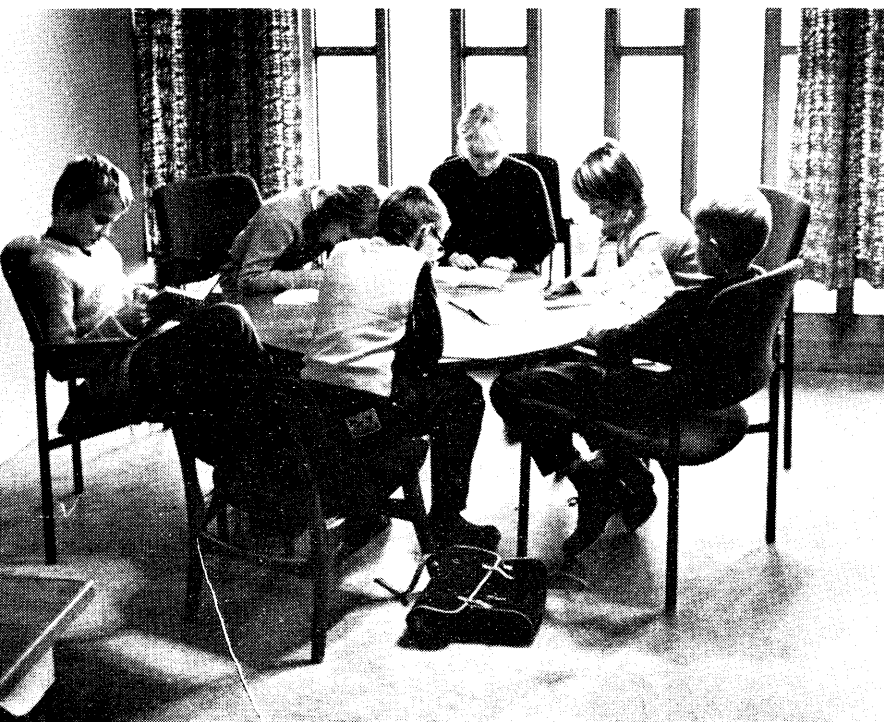
Årsta Centrum — i bruk sedan år 1953 — var den första grannskapsenheten. Riksbyggens dåvarande chef, numera professor Uno Åhrén, var den som först tog upp idén att gruppera lokaler för kollektiva behov kring ett litet torg: biograf, restaurang, teater, kafé, post, apotek, bibliotek, fritidslokaler, lekskola, musiksal, studierum, lä-

kar- och tandläkarmottagningar, olika slags butiker. I denna grannskapsenhet saknades dock flera viktiga element, nämligen daghem och fritidshem, möjlighet att se till sjuka barn i familjer där båda föräldrarna förvärvsarbetar samt städnings-, tvätt- och lagnings-service.

1948 års bostadskollektiva kommitté avslutade sitt delbetänkande om kollektivhus (SOU 1954/3) med följande uttalande: "Kommittén förordar att de för bostadsförsörjningen ansvariga myndigheterna såväl som kooperativa byggnadsorganisationer och enskilda byggnadsföretag mer än hittills intresserar sig för denna form av bostadsbyggnad. Vid planering av nya bostadsområden såväl som vid sanering av äldre bostadsbestånd bör noga undersökas om det ej är lämpligt att vissa fastigheter projekteras och uppföras i form av kollektivhus. Hänsyn härtill bör tagas även vid uppgörandet av bostadsförsörjnings- och stadsplaner."

En komplettering till nu nämnda undersökning publicerades 1962 i en PM, "Familjekollektivhus i Sverige" av Gunnar Åsvärn. Av denna framgår att hyresgästsammansättningen 1962 är ungefär densamma som tidigare vad gäller kön, ålder, socialgrupp och att behovet av service för familjerna ökat. Gunnar Åsvärn påpekar också att "kollektivhusen utgjort för små enheter för att till rimliga kostnader och med tillräcklig valfrihet kunna uppehålla olika servicegrenar".

Riksdagsledamoten Cecilia Nettelbrant skrev i tidskriften Byggform nr 8, 1962 om "Samlad service". Hon anser att ordet kollektivhus ej bör användas — det har gett upphov till missförstånd. Hon framhöll vidare att enbart daghem

ej löser problemen för förvärvsarbete makar eller ensamstående med barn. Det finns andra arbetsfält och det finns dessutom ett hjälpbehov även för ensamstående utan barn och för pensionärer och andra handikappade. I fortsättningen säger hon: "Lämpligen bör serviceanordningar samlas i speciella servicecentra. Ett enda hus är nämligen i allmänhet inte tillräckligt underlag för de skiftande slag av serviceanordningar som är erforderliga för att det skall bli möjligt att tillhandahålla hyresgästerna en fullständig hemservice. Ett sådant servicecentrum bör naturligtvis också kunna betjäna omkringliggande områden —

Bland de serviceanordningar som alltid borde finnas i ett servicecentrum kan nämnas daghem för barn i olika åldrar, förskola, isoleringsrum för sjuka barn, sovplatser för barn till föräldrar som på grund av nattarbete eller av andra skäl är tillfälligt borta, sjuksköterskor för vård av sjuka i hemmet, anställd personal som kan kontrakteras för viss tid för tvätt, städning, strykning, lagning, budskickning m. m., portvakt som mottar och distribuerar försändelser, matsal och tillgång till färdiglagad mat att inta i hemmet. Genom ett fylligt urval av skilda serviceanordningar och genom ett tillräckligt stort underlag inom ett bostadscentrum och kringliggande områden bör det bli möj-

ligt att komma ifrån det tvång att utnyttja serviceanordningar som för många varit en avskräckande tanke när det gäller de gamla kollektivhusen. —

Självfallet måste det etableras ett intimt samarbete mellan bostadsproducent och stadsplanerare på ett tidigt stadium i stadsplaneringsarbetet. — Vakenheten inför de här problemen hos de aktiva kommunalmännen synes emellertid inte vara vad den borde vara. Tystnaden och initiativlösheten hittills är talande bevis härför. — Servicecentra skulle kunna förändra livs-betingelserna för jäktade, gamla och handikappade människor. Vore det inte värt att prova?"

I en intervju för Vi Kvinnor i juli-numret 1962 talar Hagar Montelius om sina erfarenheter. Hon är en varm anhängare av daghem: "Kanske det allra

viktigaste ändå är att Martin vänjer sig vid ett kollektivt liv. Han får lära sig både att ta hänsyn och att stå på sig. — Jag skulle aldrig kunna ge honom allt det han får på daghemmet och jag tror faktiskt ingen mamma eller pappa kan ersätta allt detta. Fast det är klart förstås att inte heller daghemmet kan ersätta pappa och mamma! Både hem- och daghemsmiljön behövs för att fylla ut ett litet barns liv. Men så har vi förstås infektionerna. — Jag tycker problemet skall lösas så här. Öka daghemspersonalen så att där finns en reserv som kan rycka ut och sköta sjuka barn i hemmet. Jag tycker inte att man skall överlämna sjuka barn till en okänd hemsköterska som barnet inte sett förut. — Jag tror inte det är nödvändigt med kollektivhus men däremot ett stort

Fortsättning på sidan 18

Bilderna på detta uppslag visar olika interiörer från familjehotellet i Hässelby: Daghemmet med sin lekvänliga miljö, fritidsbarnhemmet med lugn och ro för läsläsning och den inbyggda kvällsöppna butiken.

den ensamma dagen

av Erskine Caldwell

I en veckas tid hade de våta midsommardimmorna söderifrån, från kusten, vältrat in över Maine; flak av grå tjocka strök fram som smutsig ånga över marken och planade av de lägre åsarna och höjderna, medan bergen mot norr, mot Kanada, sveptes in i fuktgrå moln och försvann ur sikte. I går hade tjockan lyft sig upp över takåsen, nästan över almarnas toppar, men i dag, på söndagen, var luften så fuktig nere vid marken att fönsternätens maskor fylldes av små ogenomskinliga vattenhinor.

Katherine skyndade in från trädgården över det våta gräset. Hon öppnade köksdörren försiktigt och stängde den långsamt med ryggen mot den.

Gumman slog efter henne med kryckans grovända och svor åt henne.

Flickan hoppade undan och sprang bort till andra ändan av köket.

Hela rummet var mättat av midsommartjockan. Små vattenpärlor glimmade i de dammiga spindelvävarna över spisen och i bland sipprade dropparna i smala rännilar nerför bordsbenen.

— Ge dej i väg och plocka bär åt mig, skrek gumman åt henne. *Ge dej iväg och plocka bär!* skrek hon. Hör du inte vad jag säger? Din lilla satan! Du plockar hela stävan full, annars tar jag kryckan och slår ihjäl dej!

— Jadå, kved Katherine. Jag ska gå.

— Låt se att du får fart på dej då!

Jag ska slå skallen av dej om du inte ger dej iväg på ögonblicket.

Katherine tog stävan från köksbordet och sprang ut, innan gumman hann lyfta kryckan igen. Den fuktiga dimman lade sig över hennes hår, medan hon sprang neråt ängen, och tårarna rann utför de våta kinderna. Bärmarkerna låg på andra sidan ån, bortom fårhagen. Utmed ängen gick stora vägen i nordsydlig riktning.

Hon plockade så fort hon kunde. Hon visste att gumman i alla fall skulle stå och vänta på henne i köksdörren för att slå efter henne med kryckan, därför att hon inte kommit tillbaka tidigare. Hon skyndade sig allt vad hon förmådde, men det gick inte att plocka fortare.

Några hundra meter därifrån rusade bilarna förbi åt båda hållen, på väg uppåt Kanada eller på återväg från Maine. Runt omkring låg skogen, den djupa, mörka skogen där karlarna högg massaved på vintern, i den vita frusna snön. Karlarna som arbetade där var fransmän från Kanada och hon förstod inte vad de sa. Nu tanns det ingen människa i närheten. Närmaste samhälle låg 70 kilometer söderut och de enda människor som syntes till här uppe i skogarna var turister, och de for bara förbi på vägen och stannade aldrig. Hon hade aldrig varit ända framme vid landsvägen, men när hon gick och plock-

kade bär hörde hon brummandet av de förbipasserande bilarna och ibland hörde hon män och kvinnor som skratade. Gumman lät henne inte gå i närheten av vägen.

Medan hon plockade de våta bären i stävan, tyckte hon att hon hörde en av bilarna stanna. När hon lyssnade, hörde hon rop och skratt åt landsvägen till, men det var för långt borta för att hon skulle kunna urskilja orden. Hon böjde sig över bärbuskarna och försökte få stävan full så fort som möjligt.

Det var middagstid, innan hon var färdig. Hon sprang mot gården där gumman satt och väntade på bären.

Medan hon sprang genom fårhagen ner mot ån, hörde hon åter rop och skratt av flera människor. När hon kom fram till spången, kunde hon urskilja deras otydliga konturer genom dimman. Ett stycke neråt ån, bortåt Nedre sjön, var fem eller sex män och flickor.

Katherine gick över spången och fortsatte ån mot den plats där männen och flickorna var. Först trodde hon att de höll på att meta, men innan hon visste ordet av var hon på bara hundra meters avstånd från dem; och då såg hon att de badade och dök i ån. Dimman, som hängde lågt över stränderna, hade lättat för några ögonblick, och hon såg dem tydligt bara ett litet stycke bort.

Hon stirrade med vilda ögon, när hon fick se en av männen och en av flickorna vada upp ur ån och stå på stranden ett ögonblick, innan de dök ner i vattnet igen.

Hon var så förvirrad av vad hon såg, att hon varken förmåddet skrika eller springa sin väg. Hjärtat bultade häftigt och hon skälvde i hela kroppen av spänning!

Medan hon stod där i förundan inför åsynen, var det en av flickorna som klättrade uppför strandbrinken och sprang bort över ängen. Hon stannade och vände sig om och ropade åt en av männen:

— Försök att ta mej om du kan!

Och skrattande sprang den nakna flickan bort över ängen och försvann i den täta dimman.

De andra männen och flickorna skrattade och stänkte vatten på varandra.

Katherine stod på strandbrinken ovanför dem. Hon hade aldrig sett någonting liknande i hela sitt liv, och hon kunde knappast fatta att unga män och flickor kunde ha så roligt tillsammans. Det var för otroligt för att kunna vara sant, men hon kunde höra allt vad de sa och se allt vad de gjorde. Ändå var hela scenen överklig för henne. Hon hade aldrig varit tillsammans med andra ungdomar, och hon var alldeles förvirrad av det främmande och märkvärdiga i deras uppträdande.

Hjärtat bultade så upprört att hon inte kunde stå stilla längre. Hon ville springa så fort hon orkade och kasta sig ner mitt ibland dessa unga människor och skratta med dem. Så blev hon plötsligt medveten om stävens tyngd i handen och sprang av alla krafter mot gården, där gumman väntade.

Gumman ryckte stävan ur händerna på henne och började äta. Katherine gick in i sitt rum och stängde dörren. Skälvande av spänning stod hon vid sin säng och tänkte på vad hon hade hört och sett därnere på ången vid ån. Hon sprang från fönster till fönster och försökte se ut genom den våta dimman. Om bara inte dimman hade varit, visste hon att hon skulle kunnat se ungdomarna på ången. Men hon såg inte längre än till fönsterrutorna. Dimman täckte allting utanför.

Medar gumman satt i köket och åt upp bären, smög sig Katherine tyst ut genom dörren på framsidan av huset och sprang ner mot ån. Medan hon sprang utför sluttningen, försökte hon höra vad de unga människorna ropade till varandra. Hon ville vara precis som de, springa mitt in ibland dem och kasta sig ner i gräset. Hon ville skratta och dyka ner i ån och stänka vatten på allesammans.

När hon kom rusande ner mot ån, upptäckte hon plötsligt att männen och flickorna inte fanns där längre. De hade tagit sina kläder och gått tillbaka till bilen, och nu var de antagligen redan flera kilometer borta. Nu hade hon ingenting att göra. Hon ville inte vara ensam vid ån. Hon ville vara tillsammans med någon, med unga människor som skrattade och stänkte vatten på varandra. Ensam stod hon vid ån och grät.

Hon frös i den våta dimman och började darra. De heta tårarna föll kalla och hårda på hennes armar och händer.

Längsamt vände hon sig om och gick uppför sluttningen mot gården. Hon upprepade om och om igen för sig själv de ord hon tyckte sig höra, då hon för några minuter sedan sprang ner mot ån och kände sig uppfylld av sådan lycka.

Gumman hade inte saknat henne. Hon satt fortfarande i köket och åt ur stävan.

Katherine satt och grät på sängen inne i sitt rum. Hon kastade sig på rygg och pressade en kudde mot ansiktet för att inte gumman skulle höra henne.

Frampå eftermiddagen steg hon upp. Hon gick omkring i rummet, stannade vid ett av fönstren och försökte med blicken genomtränga den gråa dimman som hängde över jorden. Därute fanns ingen som kunde se på henne, inga unga män och flickor som hon kunde se på. Där fanns inte längre det som hade hänt vid ån på eftermiddagen, när den gråa dimman var uppfylld av skratt och ån av vattenplask. Det var inte detsamma. Och hon kunde inte skratta högt.

Efter kvällsmaten, när gumman hade gått och lagt sig, smög Katherine ut och sprang genom det fuktiga mörkret ner mot ången. När hon kom fram till ån, kunde hon inte se någonting, inte ens gräset vid sina fötter. Överallt omkring sig kände hon den klubbiga vätan. Allting var höljt av svart dimma. På andra sidan åsen tyckte hon sig höra en bil med hög fart rusa vägen fram mot Kanada. Hon försökte igen, men hon kunde inte skratta högt i den våta dimman.

Hon sprang över bärmarkerna, tills hon var framme vid vägen där bilarna brukade fara förbi. När hon kom dit, ställde hon sig ute på vägen och väntade. Det var över midnatt. Hon väntade men det kom ingen bil från någotdera hållet.

Medan hon stod mitt ute på vägen, hörde hon tydligt på avstånd samma skratt som hade gjort henne så egendomligt upprörd tidigare på dagen. Klart och tydligt hörde hon en flickröst. Det var någon som ropade: Försök att ta mej om du kan! Nästa ögonblick hördes en mans röst någonstans långt borta i mörkret. Och sedan hade hon runt omkring sig män och flickor,

Fortsättning på sidan 14

en diktare och fredsvän är borta

Strax före jul gick Carl Emil Englund bort. Vi kommer att minnas honom som skapare av en lågmäld och finstämd lyrik där ett lidelsefullt engagemang i mänsklighetens största frågor ofta slår igenom. I kampen mot förintelsevapnen och för freden var han omutlig. Han ställde inte bara sin diktning i fredens tjänst, han hörde till dem som grep in och arbetade praktiskt med förberedelser för möten och konferenser och som ofta var med om att verkliggöra de beslut som fattades vid sådana konferenser.

Vi hyllar minnet av en klarsynt och konsekvent fredsvän.

Sävsångaren och generalen

*Oroa inte gryningen,
insvept i en ljus mantel
glider den ut ur sitt läger,
lutar sig fram och ser ut
över bergen.*

*Ingen major i världen
kan huka sig mot svärdet
och befalla
giv akt eller enskild
ställning.*

*Generalspersoner har ingen
makt utanför männi-
skan,
de betyder så litet i det
stora sammanhanget,
Ingen vettig sävsångare på
denna sidan månen
lyssnar till deras tal
eller gitter leka med deras
leksaker —*

(Eko av sommaren. 1955.)

SKV kräver snabb utbyggnad av daghemsverksamheten

Vid en uppvaktning hos statsrådet Ulla Lindström i slutet av november framförde en delegation från Svenska kvinnors vänsterförbunds styrelse tanken om att det borde skapas ett särskilt organ för att centralt utöva huvudmannaskapet för barnstugeverksamheten.

I den skrivelse som överlämnades till Ulla Lindström refererades till en diskussion som förts vid SKV:s förbundsstyrelsemöte den 14—15 november där kravet om en snabb utbyggnad av barnstugeverksamheten restes.

"I barnstugeverksamheten innefattar vi daghem, fritidshem och lekskolor, dvs. verksamhet för barn från sex månaders ålder till 14 år", heter det i skrivelsen.

Eftersom denna verksamhet måste bli omfattande och eftersom dess snabba utbyggnad är viktig för samhället anser vi det nuvarande systemet enligt vilket barnstugeverksamheten sorterar under socialstyrelsens barnavårdsbyrå vara mindre ändamålsenligt. Dessutom är det en principiell skillnad mellan barnstugorna och barnavårdsanstalterna (barnhem och upptagningshem). De senare är avsedda att ersätta hemmen under det att barnstugorna kompletterar hemmen.

TCO:s utbildningskommittés konferens den 14 maj 1964 har föreslagit att flytta huvudmannaskapet dvs. den cen-

! uppvaktningen deltog arkitekt SAR Hillevi Svedberg, SKV:s ordförande Eva Palmaer och socionom Brit Hedman.

trala administrationen beträffande förskolan från socialstyrelsen. Med förskoleverksamhet avser kommittén all barnstugeverksamhet gällande åldrarna fyra till sju år i daghem och lekskolor. Vi skulle vilja utvidga detta förslag till att gälla hela barnstugeverksamheten dvs. även den ur psykologisk synpunkt viktiga verksamheten under spädbarns- och småbarnsåldrarna samt skolåldersverksamheten i fritidshemmen.

Enligt vår åsikt vore det synnerligen önskvärt att för all denna verksamhet

skapa ett särskilt organ i nära samarbete med skolöverstyrelsen, bostadsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen. Vi anser att ett sådant fristående organ skulle ha betydligt större möjligheter än socialstyrelsens barnavårdsbyrå under nuvarande förhållanden har att förverkliga socialdepartementets intentioner och önskemålen från olika berörda myndigheter liksom från barnfamiljerna om en snabb utbyggnad av alla de institutioner som innefattas i begreppet barnstugor.

Den ensamma...

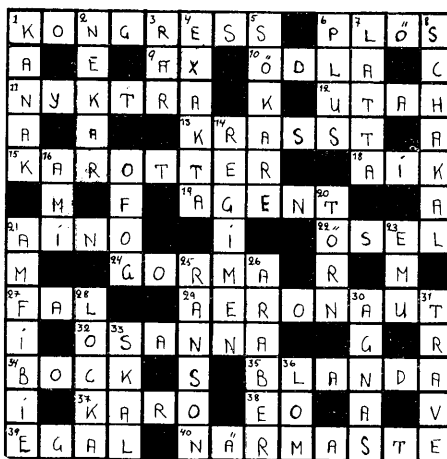
Fortsättning från sidan 13

som ropade och skrattade, likadant som hon hade hört dem på ången förut. Av klangen i deras röster förstod hon att de stänkte vatten på varann i en å och låg nakna i gräset på stranden. Men de var så långt borta, att hon visste att hon aldrig skulle kunna finna dem medan allt var så dimmigt och svart.

Hon väntade och lyssnade efter någon bil på vägen. Men det kom ingen. Hon ville stå mitt på vägen så att männen och kvinnorna såg henne.

Den tidiga gryningen bröt igenom dimman och fann henne liggande på vägen, och hennes kropp var slagen livlös av en bil, som hade skjutit fram genom mörkret en timme tidigare. Hon låg livlös, men hon var naken, och ett leende som var början till ett skratt förvandlade henne till den vackraste kvinna turisterna på väg mot Kanada någonsin hade sett.

lösning av korsord 7

Vinnare: Kaisa Olsson, Kiruna, Ruth Karlsson, Karlskoga, och M. Johansson, Bandhagen.

Sociala meddelanden

utkommer inom kort med ett specialnummer om barnstugeverksamheten. Vidare förekommer ett utförligt referat om en ILO-enkät om familjeservicen i olika länder.

I ett redan utgivet nummer finns mycket värdefullt och intressant material samlat från OMEP-kongressen (världsföreningen för förskolebarn) som hölls i Stockholm i somras.

Sociala meddelanden kan rekvideras från Socialstyrelsen, Fack, Stockholm 2.

TV - Radio - Transistor

— alltid ett fynd hos

International teve

Blekingegatan 6 — Tel. 40 96 11

hemmakjol för hemmakväll

Hemmakvällar finns dom? Bland upptagna föreningsmänniskor är det kanske litet tunnslätt med den varan. Men de kvällar man är hemma och har möjlighet att koppla av med en bra bok i bästa läshörnan, eller kanske rent av titta på TV, då kan det vara skönt att kura ihop i en härligt varm långkjol.

Värdinnesdräkt har man kallat det här nya modet med lång kjol och jumper. Vi tycker att det låter litet för pretentiöst, det får en att tänka på kalas eller något liknande. Hemmakjol låter bättre tycker vi och visar här nedan hur man utan större färdigheter i sömnadskonsten själv kan åstadkomma en sådan.

Som material kan man t. ex. använda tweed eller skotskrutigt yl-le. De små detaljerna, som veck, sprund, knappar, skärp osv. kan var en och ta med efter egen smak. Ett hårband i samma tyg som kjolen kan vara klädsamt.

Sibyl

Det är lönande
att sy själv

och välja tyget hos

Lindholms

Tulegatan 22 Tel. 32 43 07

STOCKHOLM

SKAFFA BOKEN OCH LÄS!

"Det är en ytterst intressant läsning som först och främst varje SKV:are, men också alla andra som intresserar sig för fredens, familjens och kvinnornas problem bör ta del av..."

E. P.

SVENSKA KVINNORS VÄNSTERFÖRBUND

En femtioårsberättelse av
ANDREA ANDREEN

Pris 10: — kr. Kan rekvireras direkt från Svenska kvinnors vänsterförbund, Norrtullsgatan 5, Stockholm Va. Vid förskottslikvid insatt på postgiro 5 13 23 sändes boken portofritt.

Undertecknad beställer härmed ex. av Svenska kvinnors berättelse.

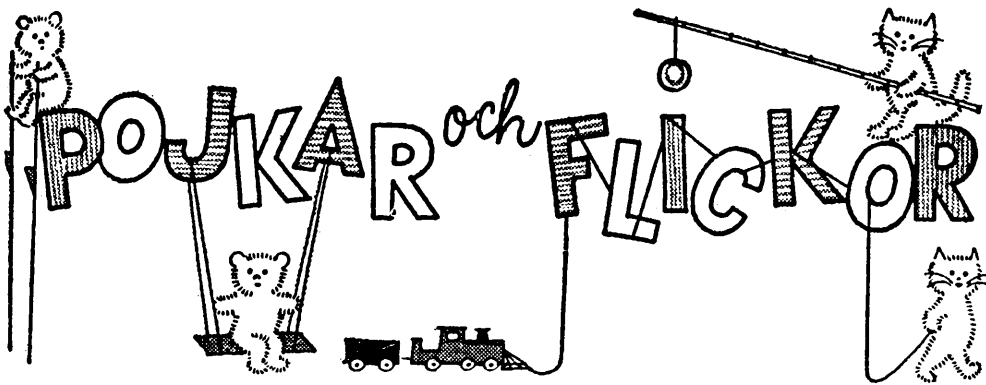
Likvid insättes samtidigt på postgiro 5 13 23.

Likvid uttages mot postförskott.
(stryk det ej tillämpliga)

Namn:

Adress:

Postadress:

Mopedtrollet

Av Harry Iseborg

Barnen lekte på klockmakarns gräsmatta. Janne var buss och Lilian åkte med bussen.

Men Lilleman Blom sa:

— Jag vill inte åka buss. Jag vill köra moped.

Och så åkte han runt på sin trehjuling.

— Du är för liten att ha moped, sa Janne.

— Är jag väl inte, sa Lilleman.

— Jo, det är bara stora pojkar som får köra moped.

— Nähä, sa Lilleman.

— Jo, det är sant, sa Janne.

Klockmakarn satt på sin bänk vid husväggen. Sommaren hade kommit på allvar och väggen bakom den gamle var översådd av röda klängrosor.

Lilleman åkte fram till klockmakarn. Sen la han huvudet på sned och frågade:

— Är det sant att bara stora pojkar får köra moped?

— Jaha, det är det, svarade den gamle.

Men då han märkte att pojken blev röd i synen och såg ledsen ut, skyndade sig klockmakarn att säga:

— ... och så troll, förstås.

— Får troll ha moped? sa Lilleman storögt.

— Det lär vara sant, Lilleman. — Jag hörde det för lite sen.

De andra barnen spetsade öronen och upphörde med leken.

— Berätta, berätta! ropade de.

— Sätt er hos mig då, så ska jag berätta, sa klockmakarn.

Barnen satte sig i rad på gräsmattan framför den gamle.

Och han berättade:

— Ni kanske minns att jag talat om ett troll som heter Bamse? började han.

— Ja, ja, skrek barnen.

— Nå, det är bra att ni har gott minne. För så här gick det till: En dag steg Bamse in till mopedhandlaren och sade:

— Jag ska be att få köpa en morrped!

Sen la han ett öre på disken.

Mopedhandlaren tittade först på pengan. Därefter tittade han på den fina mopeden som var till salu. Bamse stod redan och smekte tvåhjulingen med sin ludna hand.

— Det heter inte morrped utan moped, sa handlaren till slut.

— Gör väl det, sa Bamse. Men jag skulle så gärna vilja köpa den där morrpeden.

— *Mopeden* kostar åttahundra kronor. För en ettöring får man ingen moped.

— Vad är det för skillnad på åttahundra kronor och en ettöring, då, frågade Bamse.

— Det får du själv räkna ut, svarade mopedhandlaren.

— Får väl det, sa Bamse.

Sen gick han till de gamle i berget. Den förste han såg därinne var farfar. Han var så gammal att han blivit barn på nytt och satt i en lekhage med skallra och byggklossar och hade kul. Så honom ville Bamse inte störa.

Därför gick han in till onkel Plumse, som var en hjälpsam gammal trollherre. Då Plumse fått höra om Bamses bekymmer föll han i stort skratt. Ja, skrattet var så stort och starkt att berget sprack på fyra ställen.

— Min gosse, sa onkel Plumse då han skrattat färdigt. Har du inte lärt att skillnaden mellan en ettöring och åttahundra kronor är så här stor!

Han bredde ut armarna så mycket han förmådde. Då begrep Bamse att skillnaden var mycket stor.

— Du är i alla fall en baddare att kunna räkna, sa Bamse.

— Jo, jo, svarade onkel Plumse stolt, jo, jo.

— Hur ska jag finna så många ettöringar då? undrade Bamse.

— Gå till vägen och leta, sa Plumse.

Bamse letade och letade på vägen. Men inte hittade han några ettöringar. En dag satt Bamse modstulen på en sten vid vägen. Då kom Kia Kaja knallande med en tusenkilos guldklimp på ryggen. Kia var springpojke hos trolltandläkaren.

— Vad ska den där vara till? frågade Bamse.

— Den ska vara till guldblomb åt jätten Bambam, svarade Kia. Vad gör du själv på vägen?

Bamse talade om att han letade efter ettöringar.

— För jag vill köpa en morrped, suckade han.

— Vad är en ettöring för något? undrade Kia.

Bamse visade sin slant och Kia synade den noga. Sen sa han:

— Om jag får ettöringen så får du guldklimpen. Jag kan hämta en annan i guldborget.

— En guldklimp är väl inget att ha, sa Bamse.

— Du kan ge den som present. De gamle skulle nog tycka om att ha den som prydnad på byrån hemma.

Bamse tänkte att Kia kanske hade rätt. De gamle skulle nog bli väldigt glada, om han gav dem en present. Det blir alla gamla, tänkte han.

Kia sa:

— Du kan väl ställa guldklimpen mitt på byrån. Då ser de gamle den hela dan. Och så blir de glada.

Bamse ville gärna att de gamle skulle bli glada. Så han gick med på bytet.

Kia sprang iväg med ettöringen som han fått, men Bamse och guldklimpen blev kvar vid vägen. Då kom mopedhandlaren körande med sin skraltiga bil. Bilen sa töff och stannade mitt framför guldklimpen, som låg mitt på vägen.

— Vad är det för en stor sten som ligger i vägen, ropade mopedhandlaren.

— Det är väl en gullklimp, sa Bamse.

Mopedhandlaren hoppade ur bilen, tittade närmare på guldklimpen och svimmade. Bamse hämtade vatten ur diket. Sedan baddade han mopedhandlarens panna med vattnet.

Det första mannen sa när han vaknade var:

— Guld! Guld!

Han försökte lyfta guldklimpen men orkade inte utan skrek:

— Du får så många mopeder du vill ha om du hjälper mig att baxa in guldklimpen i min bil!

Bamse lyfte guldklimpen i sin handflata och la den varligt in i bilen. Den gamla bilen sjönk ihop under tyngden,

men inte värre än att den kunde köras. Samma dag fick Bamse sin moped. Och nästa dag och dagen därpå och i flera veckor och månader kom det mopeder till trollberget. Bamse tänkte på alla. De gamle fick ingen guldklimp. I stället gav Bamse dem en fin moped att ha på byrån.

Sen satt de gamle och tittade på den fina tvåhjulingen som stod där på byrån och blänkter. De vaggade fram och åter där de satt på trollstenarna och brummade förnöjt:

— Sicken en grann morped han gav oss, våran Bamse.

Kia Kaja fick också en moped. Och ettöringen fick Bamse tillbaka. Han hängde upp den inom glas och ram på bergväggen.

— Där ser man, sa onkel Plumse, man ska inte glömma att även en liten slant kan bli en stor gullklimp.

Bamse log och viftade belåtet med svans och öron. Sedan steg han upp på sin moped och åkte ut för att se sig om i vida trollvärlden.

Överallt åkte trollen omkring på mopeder som Bamse skänkt.

Det var så det kom sig att hela vår värld blev full av mopedtroll, skratade klockmakarn och slutade sin berättelse.

— — —
Klockmakarn stod vid sin vita grind och såg efter barnen då de vandrade hemåt.

Det skymde i Körsbärsgränd. I skogen sjöng koltrasten. Papegojan Polo sov i sitt fönster. Katten Truls slumrade vid sin krukväxt. Gamle Grälle leddes in i stallet. Duvorna hade flugit upp på rådhusets tak. Troja och hennes valpar låg i sin korg.

— Töff! sa pojken som var en buss och körde in i sitt busshus.

Lilleman Blom och Lilian var ensamma i Körsbärsgränd.

En försenad ekorre kilade över vägen och slank in i klockmakarns trädgård.

Koltrasten i skogen sjöng och sjöng. Lilian gäspade och log lyckligt:

— Alla mina djur, mumlade hon, alla mina djur i världen...

— ... i världen, gäspade Lilleman Blom.

nytt från "sparbössegivens" vänner

I samband med luciafirandet gav en del avdelningar extra festivitas åt sina sammankomster genom att tömma sparbössorna och tillställa förbundskassan innehåll. Andra har meddelat att de ska göra likadant i början av året.

Men tyvärr är det tydligen fortfarande en del som anser det personliga sparandet för förbundet som "småtteri" att syssla med. På annat sätt kan det inte förstås att ännu en del avdelningar struntar i det, trots att det vid detta laget är två år sedan starten. Det är stor skada, därför att de avdelningar och enskilda som är "sparbössegivens" vänner visar så fina resultat att man måste vara blind för att inte se vilka möjligheter som här finns att sätta förbundets ekonomi på säkra fötter om alla hjälptes åt — och inte bara en del...

Avdelningarna i Solna och Sundbyberg ligger i ädel tävlan om högsta beloppet när sparbössorna töms. I december hade de gemensamt möte med luciafestligheter och sparbössetömning och då slog Sundbyberg Solna med någon hästlängd. Till tröst för Solna skall sägas att i det långa loppet jämnar det i alla fall ut sej! Sedan de båda låg i startgroparna våren 1963 har Solnalaget redovisat 536:47 och Sundbyberg 458:80. Det är nära en tusenlapp det — från två avdelningar! (Och under samma tid har dessa båda avdelningar också anslagit 500 kr vardera till förbundskassan.)

Många avdelningar kunde nämnas i detta sammanhang. Exempelvis den lilla avdelningen i Nyliden i Norrbotten, vars 9 medlemmar hittills redovisat kr 128:34 från sina sparbössor. Eller Farstaavdelningen i Stockholm som tömt sina bössor två gånger; det samlade resultatet 476:08. Eller ta Skärgårdens avdelning i Västerbotten: två sparbössetömningar och kr 458:69. Från Sö-

dertälje är det samlade resultatet hittills 240:67, från Västervik 190:—.

Vad enskilda vänner kan mata förbundets sparbössor med ger treklövern Anna, Nanny och Gerda i Stockholm exempel på. Två gånger har de tömt sina bössor och gett förbundet sammanlagt kr 248:74! Tror ni inte det finns flera som gärna skulle göra likadant om de bara bleve ombedda och försedda med förbundets sparbössa?

Och nu till redovisningen:

Avdelningar:

	Transport
	5.327:41
Skärgården	142:—
Vantör, Sthlm	151:—
Södertälje	70:52
Bromma, Sthlm	9:50
Skellefteå	37:—
Nyliden-Slagnäs	39:—
Koskullskulle	154:35
Tidaholm	30:—
Farsta, Sthlm	226:08
Sundbyberg	151:41
Hägersten, Sthlm	130:—
Båtskärsnäs	132:23
Luleå	78:44
Fyrklövern, Sthlm	73:—
Västervik	70:—

Enskilda:

Ella o. Sam Jansson, Hägersten	16:75
Nanny Forsman, Sthlm	29:16
Anna Malmkvist, Sthlm ...	37:30
Gerda Lundin, Sthlm	50:—

Summa kronor 6.955:15

De läsare av Vi kvinnor, som gärna vill stödja SKV (som liksom alla ideella föreningar har det bekymmersamt med ekonomin), är så välkomna i vår "sparklubb". Sänd in nedanstående talong och vi skickar genast en sparbössa. Och tackar på förhand för hjälpen!

fyra farbröder

sönderklippta av en ostyrig redaktionssax, men fint hoppusslade igen. För den prestationen svarar våra allra yngsta läsare. Och ni har verkligen varit mycket praktiska. Nästan allesammans har använt tape. Det tänkte vi inte på när vi skrev om tävlingsuppgiften i julnumret. Nu ska vi i alla fall tala om vilka som hade sänt in de tre första lösningarna, som vi drog ur bunten av kuvert:

Anne-Li Sjöström, Stambanvägen 16, Stuvsta, Dan Lundström, Box 463, Korsträsk, och Inga Kaarle, Fack 141, Hedenäset.

Den utlovade boken, skickas till var och en på posten.

Till SKV, Norrtullsgatan 5, Stockholm Va

jag anmäler mig som "SKV-sparare"

Namn:

Bostadsadress:

Postadress:

grannskapsenheter . . .

Fortsättning från sidan 11

behov av kollektiv service för familjerna.”

Att det i dagens läge föreligger ett verkligt behov av kollektiv service framgår av den undersökning i form av examensarbete som utförts 1964 på Tekniska högskolan i Stockholm av teknologerna Ingrid Jussil och Dick Ur-

ban Vestbro under ledning av docent Lennart Holm, Statens institut för byggnadsforskning. Fil. lic. Gunnar Ås-värn och professor Carin Boalt har bistått med hjälp och råd vid uppläggnen. Tanken bakom arbetet har varit att genom bättre sakunderlag kunna vinna gehör hos statliga och kommunala myndigheter samt hos privata, kooperativa och allmännyttiga bostadsföretag för kollektiv service inom bostadsområdena.

En allsidig service kan bli ekonomiskt genomförbar genom att kollektivhus ersätts med grannskapsenheter.

De nödvändiga beståndsdelarna i grannskapsenheten skulle då vara följande: restaurang: livsmedelsbutik (halvfabrikat) i samband med restaurangköket, städ-tvätt-lagningscentral, inlämning av paket m. m., fullständigt daghem med avdelningar för spädbarn, småbarn, förskolebarn och skolbarn (fritidshem), klubbverksamhet för äldre skolbarn samt någon form av samlingslokal till uthyrning vid fester såsom 50-årskalas m. m. Tillsyn av sjuka barn skulle ske genom till daghemmet knuten arbetskraft som kunde tillkallas vid behov. Om man skall sköta de lindrigt sjuka barnen i deras hem eller i en liten sjukavdelning vid daghemmet måste det bli en fråga vars lösning kom-

mer att bero på bostadsområdets storlek och efterfrågan på denna service-detalj. Denna barnvakt — vare sig för sjuka eller friska barn kunde i många fall anförtros åt äldre personer som önskar lätt, tillfälligt arbete.

Överhuvud taget kunde de olika service-detaljerna skapa arbetstillfällen för en del av de inom området boende (på hel- eller halvtid). Kvinnor (eller män!) med specialutbildning på något hithörande område eller personer med vana att sköta ett eget hem kunde få anställning för matlagning, tvätt, strykning, lagning, klädvård, städning osv.

Genom att komplettera bostadsområdena med dessa grannskapsenheter skulle man få en mer levande miljö till fromma för alla boende. Man skulle inte längre kunna tala om ”sovstäder”. Inte minst för de hemarbetande kvinnorna skulle det betyda en möjlighet till gemenskap i arbetet, en frigörelse ur en isolering.

Om Alva Myrdals framtidsönskan, uttryckt i Morgonbris nr 1, 1965, att alla barn från åtminstone 4-årsåldern skall få kostnadsfri vistelse i leksskola under 5 timmar om dagen (halvdagshem) så skulle även de hemarbetande mödrarna till förskolebarn få möjlighet att ha halvtids förvärvsarbete utanför hemmet.

h s

1965 det internationella . . .

Fortsättning från sidan 7

der samarbetsåret hör också att i samarbete med andra nationella och internationella organisationer anordna en internationell konferens till barnens skydd. Meningen är att framförallt samla läkare, pedagoger, socialarbetare och andra som speciellt intresserar sig för barnens bästa till överläggningar. Att det på detta område finns övernog av problem att diskutera och söka komma tillrätta med vet vi alla.

Rådmötet gav vidare sekretariatet i uppdrag att på grundval av delegaternas rapporter och diskussionerna under mötet utarbeta ett memorandum att tillställas FN. Däri skall ges uttryck åt federationens oro och förbittring över de tragiska betingelser under vilka hundratals miljoner barn ännu i denna dag lever. Och det saknas inte åskådningsmaterial i en värld där 600 miljoner barn — mer än hälften av alla småtingar på vår planet — är sjuka av undernäring och där 250 miljoner — hälften av alla barn i skolpliktig ålder — är dömda till analfabetism. Nr 11 1964 av UNESCOS tidskrift *The Courier* som ägnas åt avrustningsproblemet ger oss på första sidan en ny påminnelse om vart pengarna tar vägen: 120 miljoner dollar om året kostar världens rustningar! Översatt till svenska kronor

över 600 miljarder kronor årligen! För att uttrycka något ohyggligt brukar vi använda ordet ”djuriskt”. Vi bör omgående be djuren om ursäkt. Inget djur gör något så vanvettigt och bestialiskt som människorna: låter sina barn gå under i svält och sjukdomar, lämnar dem i sticket och rustar sig till tänderna för att kunna ta död på dem som möjligen lyckats överleva . . .

Ett annat memorandum som sekretariatet uppdrogs att under medverkan av experter utarbeta gäller diskrimineringen av kvinnorna. Också här finns det sjöar av material att ösa ur. Det är med hänblick på nästa session i FN-utskottet för kvinnorrättigheterna detta material skall sammanställas.

— — — — —

Det blir tillfälle att återkomma till de frågor som här berörts. Sammanfattningsvis kan sägas att det var ett mycket intressant och viktigt möte som hölls i parlamentshuset i Sofia den 20—26 oktober. Beträffande firandet av KDV:s 20-årsdag beslutades att förlägga nästa rådsmöte till den tidpunkt då 20-årsdagen av federationens bildande infaller och att ge detta möte en bred karaktär, genom att inbjuda andra organisationer och enskilda kvinnor utanför KDV att delta. Vidare beslöts om utgivandet av en broschyr om KDV:s historia. Och — naturligtvis —

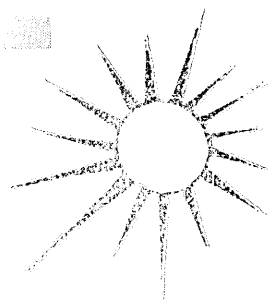
de nationella sektionerna bör på det sätt som passar dem fira 20-årsdagen.

De bulgariska kvinnorna utövade ett storstiltat värdskap för delegaterna. Efter mötet fick de delegater som hade möjlighet att stanna några dagar dessutom tillfälle att besöka en del orter ute i landet.

Valborg Svensson

solidaritetskonferens i Hanoi

Den 20 november genomfördes i Hanoi en internationell solidaritetskonferens för Sydvietsnams folk. Den hade samlat ett stort deltagande — 64 delegationer från 50 olika länder. 12 internationella organisationer deltog i konferensen, bland dem Kvinnornas demokratiska världsförbund som representerades av sin generalsekreterare Rosa Jasovich-Pantaléon.

tågterroristen

Vad man framför allt minns från sin barndoms skolutflykter var den underbara matsäcken eller massäcken som en del säger. Den hade kvällen innan komponerats av en kärleksfull och omtänksam mor. I axelremsväskans vaxduksklädda inre låg de konstfullt hopvikta paketen: smörgåsar med ägg och ansjovis, skinka, prickig korv och hästkött. Där fanns de två hårdkokta äggen, sockerdricksflaskan, termosen med choklad och bleckdosan med tunnpannkakor. Redan efter tio minuters färd började skolbarnen inventera förråden och efter ytterligare fem minuter var två tredjedelar av dem slukade.

För de flesta vuxna människor hör emellertid skolutflyktsätarraseriet till ett förgånget stadium. Så inte för tågterroristen. Kanske han aldrig fick vara med på någon skolutflykt eller hur skall man annars förklara hans beteende? För honom skulle nämligen en resa förlora hela sitt värde om den stora shoppingväskan fylld med bananer, smörgåsar, wienerbröd, gotter, termoskanna inte fanns där tryggt placerad under bänken.

Tågterroristen slukar maten med otrolig hastighet och efter en halvtimme fruktar man att människan skall få kolik. Övriga medpassagerare som väckts av hans prasslande och smaskande följer intresserat, irriterat, fascinerat, med avsmak, avundsjukt (sätt kryss för det som passar er!) hans förehavanden. Barnen stirrar på honom, för barn har alltid ett förödande intresse för ätande personer.

När shoppingväskan åter står på sin plats något slankig och tunn och en konfektpåse prasslar i tågterroristens knä börjar han granska sina medpassagerare. Han kastar sig över grannen till vänster, som olyckligtvis gjort en

paus i korsordslösandet. Hans svada sköljer över offret som får något panikartat i blicken och efter en stund blek och darrande vacklar ut genom kupédörren.

Men tågterroristen låter sig inte avskräckas. Han riktar sig nu till mannen på bänken mitt emot. Han pratar om allt: fotbollsserien, parkeringseländet, släkthistorier, vårsådden, avhästningen, myntsamlade, tulpanodlingar m. m. Han berättar om var han kommer ifrån och vart han skall, om sin familj och priset på den nya överrocken. Sedan anställer han korsförhör med de tappra som finns kvar i kupén, ingående enkäter som gör att passage-rarna tror att de har hamnat i ett testinstitut.

Tågterroristen har vidare rest överallt och har minnen från Yahimbo i Japan, Moorombishrikii i Nigeria och San Creato i Chile. Och stormar, givetvis har han varit med om stormar på Indiska oceanen, utanför Goda Hoppsudden och på ryska stäppen, varifrån han raskt skyndar över till de pittoreska posthästarna i Wales. I Grekland är alla människor svarthåriga och i Bra-

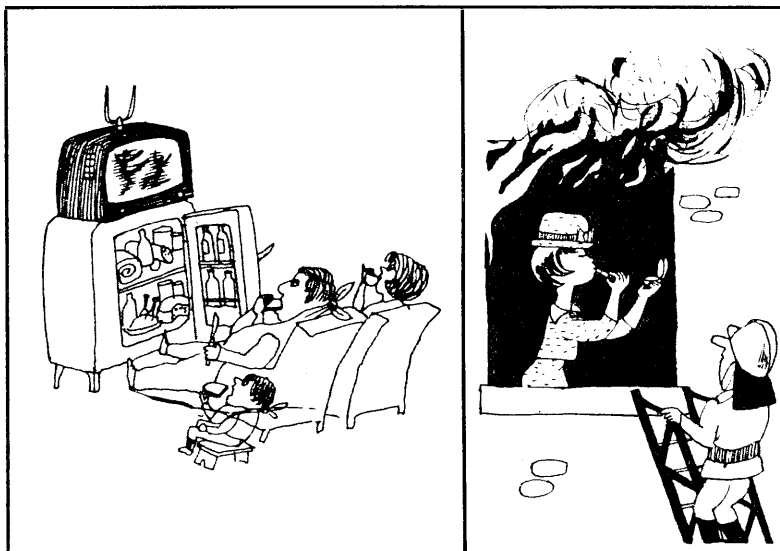
silien ingår det i morgontoaletten att tömma skorna på kackerlackor och skorpioner. Bayern har gott öl och i München dricker man det i vaser på en liter. I Spanien finns det gott om åsnor men i Sudan har krokodilerna utrotats och i Venedig luktar det illa i augusti osv.

Tågterroristen finns såväl i första som andra klass. Ingenstans undgår man honom/henne. Har ni sett fram mot en stilla färd med en god bok eller tidningen som ni inte hunnit läsa och råkar ut för tågterroristen vill jag bara i all anspråkslöshet rekommendera vissa försvarsåtgärder:

1. Titta honom/henne stint i ögonen. Räck sedan ut tungan så långt det går.
2. Be att få en smörgås eller två.
3. Erbjud honom/henne ett par öronproppar med orden: Här är så stimmigt!
4. Le mystiskt, säg att ni har träffats någonstans, han/hon vet nog *var!*
5. Be honom/henne hålla käft.
6. Bryt upp från kupén.

Med hälsningar

Kraka

SKV begär snabba åtgärder

Vi har med stor glädje noterat att Stockholms läns en nytt cytologiskt laboratorium med en personal som kan göra det möjligt att redan nästan 1965 starta de första egentliga massundersökningarna för tidig diagnostisering av livmoderhalscancer. Samtidigt som vi uttrycker vår förhoppning att dessa verkligen kommer till stånd, exempelvis genom uttagning av alla kvinnor i ålderna 35-45 år där ifrågakommande cancers förstadier är mest vanliga, vill vi rikta uppmärksamheten på behovet av att snabbt upprusta de cytologiska resurserna i landet i sin helhet.

Genom pressen har det blivit bekant att vårt land genom utbildning av ytterligare 10 läkare, som kan ställa diagnos på grundval av slipprov, 50 cytologassistenter och 25 sekreterare skulle bli i stånd att starta undersökningar av halva den kvinnliga befolkningen. Då cancer i livmoderhalsen är en av de sjukdomar där man verkligen vet, att hälsokontroll lönar sig därför att dess förstadier är lätta att definiera och behandla, anhöller vi om att Medicinalstyrelsen vid frågans behandling måtte fatta sådana beslut att ett snabbt förverkligande av en sådan hälsokontroll blir möjlig.

Vårt förbund ser naturligtvis helst att Medicinalstyrelsen i samråd med berörda utbildningsinsatser redan nu tar sikte på att skaffa tillräcklig personal för regelbundet återkommande hälsoundersökningar av detta slag för hela den kvinnliga befolkningen. Men om detta - av skäl som vi inte helt kan överblicka - skulle visa sig omöjligt, bör åtminstone den av professor Nils Ringertz på Sabbatsbergs patologiska institut utvecklade planen snabbt realiseras.

De lidanden som utvecklad livmoderhalscancer innebär för den enskilde är tillsammans med vetskapen om våra bristande resurser inom den akuta sjukvården en budande mening att handla snabbt på ett område där snabba framsteg kan vinna med relativt små insatser.

kryss nr 1

lösningen skall vara redaktionen tillhanda senast den 15 februari. De först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpriser.

DAGS ATTGÖ- RA PÅ VI KVIN- NOR	LILL- BABS	GER HJÄLP	SMILA	HÄRVI NYSS FIRAT	VÄN- KRETS	SKANU BETALAS TILL SKV	TIDE- VARV	GRUS	ONDA	HÖF- TER	ITU
BÄR- TRÄ			ISBRY- TARE					PRIS TILL TVÄTT			
FÖR BI- LIST		VIDSÖ- GÅNG LEVER									LIKA MED NOLL
OCKSÅ EN MOR			PÅ SYLL				TAR UT ELVA			AV STARK- VARA	
JORD- BANE- TID			KRAV	DRYCK FÖR GUDAR							ÅK- DON
KRA- F				GÖR BILAR SKÄNKER			KNÖL	BOD	MED NATT- VANOR	ROVA	
HELIQ FLÖD							VAR ISAK				
BAST OM MAN ÄR					HIM- MELSK FÄRG					PÅ KÄLLES BIL	
PÅ SKARA- BIL		EN- SKILD GIFT							STARKT FÄR MAN I KÖ		
FÖR ARKI- TEK- TER				BILDAR DYNER	KAN BLI STEKT					TRO	
GOTT PÅ GÅS					OB- SER- VERA						GÅNG- LIER
FINNS FAT FÖR					DIA- LENT PARTI			SPORT- ORT			
KOR- DON- ER	Ri- POST		DRAS MEST POJK- NAMN						FRÅN CEYLON AFRIKA SÖD		
SOM SNÖ				DUBLIN- FLICKA KALLT				SNAT- TAR KRAKE			
HAND- LING							KISENS FIK			TVI VALE	
AV VA- RA		TURK						ÄR KLE- NOD			

Lösningen insänd av

Namn:

Adress:

Postadress: